

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катарага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Олександра СТАУРСЬКА

«КІБЕРНАРКОКАРТЕЛЬ» ЯК ОКРЕМИЙ РІЗНОВИД СУБ'ЄКТА ОРГАНІЗОВАНОЇ
ЗЛОЧИННОСТІ: КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ.....412

Оксана СТЕПАНЕНКО

РОЛЬ ЕКСПЕРТИЗ У ДОКАЗУВАННІ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: НАЦІОНАЛЬНА
ПРАКТИКА.....417

Олександр ТОРБАС

ОСОБЛИВОСТІ ЗАТРИМАННЯ УПОВНОВАЖЕНОЮ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ
ВІДПОВІДНО ДО КПК УКРАЇНИ.....421

Павло ФАЛІНСЬКИЙ

ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПІД ЧАС
ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ, ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ.....425

Олена ЦІЛЬМАК

ПСИХОЛОГІЧНА ОЦІНКА ПОКАЗАНЬ СВІДКІВ І ПОТЕРПІЛИХ ПІД ЧАС
РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ
ГРУПАМИ.....429

Сергій ЧУМАК

ПІДГОТОВКА ДО ПРИЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТИЗ ПРИ ВЧИНЕНІ ЗЛОЧИНІВ НА РИНКУ
ПШЕНИЦІ.....433

Вікторія ШЕРШЕНЬКОВА

ЗАПОБІГАННЯ ВІЙСЬКОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В
УКРАЇНІ.....437

Denys SHYLIN

EINSTELLUNG DES STRAFVERFAHRENS WEGEN EINER STRAFTAT, WENN DER
BESCHULDIGTE AUFLAGEN ODER WEISUNGEN GEMÄß DER STRAFPROZESSORDNUNG
DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND ERFÜLLT.....441

Руслан ЯЦКЕВИЧ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ОЗНАК
ЗЛОЧИННОЇ СПІЛЬНОТИ У КОНТЕКСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО
ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА ПОДАЛЬШОГО ДОКАЗУВАННЯ445

Стаурська Олександра

асистент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології

Національного університету «Одеська юридична академія»,

м.Одеса, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2269-3699>

електронна адреса: staurskaya.sasha@onu.edu.ua

**«КІБЕРНАРКОКАРТЕЛЬ» ЯК ОКРЕМИЙ РІЗНОВИД СУБ'ЄКТА
ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ**

У тезах досліджено феномен кібернаркокартелів як нову форму організованої злочинності, що діє переважно у цифровому просторі. Зазначено, що такі структури поєднують риси класичних наркокартелів із високотехнологічними механізмами цифрового контролю, криптовалютного обігу та анонімної комунікації. Акцентовано увагу на потребі у нових криміналістичних інструментах, зокрема цифровій трасології та превентивних аналітичних методах, заснованих на штучному інтелекті. Обґрунтовано доцільність міждисциплінарного підходу у вивченні кібернаркокартелів. Підкреслено, що ці структури мають не лише кримінальний, а й соціокультурний вплив на суспільство.

Ключові слова: кібернаркокартель, організована злочинність, криміналістика, цифрова трасологія, криптовалюта, даркнет.

Staurska Oleksandra

Assistant of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and

Polygraphology,

National University «Odesa Law Academy», Odesa, Ukraine

**«CYBERNARCOTIC CARTEL» AS A SEPARATE TYPE OF ORGANIZED
CRIME ENTITY: FORENSIC ASPECT**

The article explores the phenomenon of cyber narcotic cartels as a new form of organized crime operating predominantly in the digital space. It highlights that such entities combine the characteristics of traditional drug cartels with high-tech mechanisms of digital control, cryptocurrency transactions, and anonymous communication. The study emphasizes the need for new forensic tools, particularly digital traceology and preventive analytical methods based on artificial intelligence. The expediency of an interdisciplinary approach to the study of cyber cartels is substantiated. It is emphasized that such entities have not only a criminal but also a sociocultural impact on society.

Keywords: cyber narcotic cartel, organized crime, forensics, digital traceology, cryptocurrency, darknet.

У сучасних умовах цифрової трансформації суспільства значна частина соціальних процесів, включно з криміногенними, переміщується у віртуальну площину. Це стосується і організованої злочинності, яка постійно адаптується до новітніх технологій і знаходить нові шляхи для ведення протиправної діяльності. Однією з інноваційних форм організованої злочинності, що викликає серйозне занепокоєння у правоохоронних органів, є так звані «кібернаркокартелі» – структуровані злочинні об'єднання, що спеціалізуються на незаконному обігу наркотичних засобів з використанням цифрових інструментів і комунікаційних технологій. Цей феномен наразі перебуває на стику кримінології, криміналістики, інформаційної безпеки та права, вимагаючи міждисциплінарного підходу до його вивчення.

Кібернаркокартель – це відносно нове поняття, яке не закріплене у чинному законодавстві, проте активно використовується у професійному середовищі для окреслення специфічного виду суб'єкта організованої злочинності, який здійснює незаконний обіг наркотичних засобів із використанням цифрової інфраструктури. Науковці пропонують визначати кібернаркокартель як стійке, структуроване злочинне об'єднання, діяльність якого полягає у виробництві, розповсюдженні, збуті та легалізації доходів, отриманих від незаконного обігу наркотичних засобів, із використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), криптовалют, а також інструментів даркнету, соціальних мереж і зашифрованих каналів зв'язку [1, с. 23].

Відтак постає принципово нове явище, яке не вкладається у класичні рамки криміналістики. Кібернаркокартелі – це не просто злочинні об'єднання, що використовують Інтернет як інструмент. Це автономні, цифрові злочинні екосистеми, які діють за власними законами, мають внутрішню економіку, кадрову структуру, «служби безпеки» й навіть системи мотивації для «працівників». Їх діяльність повністю виведена з фізичного світу й переведена у площину зашифрованих серверів, NFT-документів, віртуальних маркетів і штучного інтелекту.

Таким чином, постає потреба у виокремленні кібернаркокартелів як самостійного різновиду суб'єкта організованої злочинної діяльності, що функціонує виключно в умовах кіберсередовища, використовує новітні технології маскування, координації та розповсюдження заборонених речовин, і, найголовніше – залишається практично невидимим для класичних правоохоронних інструментів.

Кібернаркокартель – це стійке, ієрархічне, децентралізоване об'єднання осіб, що здійснює незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів у виключно цифровому середовищі, із залученням спеціалізованих технологічних інструментів та криптозахищених платформ.

Формально кібернаркокартелі відповідають ознакам, притаманним традиційним організованим злочинним угрупованням. Вони мають чітко окреслену ієрархічну структуру, наявність керівного ядра, поділ функціональних обов'язків, усталену комунікаційну інфраструктуру, систему підзвітності, а також здатність до тривалого функціонування без зовнішніх втручань. Проте, їхньою головною відмінністю є спосіб реалізації злочинної діяльності – повна або часткова віртуалізація процесів, що забезпечує високий рівень анонімності, глобальність операцій та ускладнення ідентифікації учасників [2, с. 49].

На основі аналізу судової практики та власного узагальнення цифрових схем автор формулює низку криміналістичних ознак таких злочинних структур:

- Тотальна віртуальність: відсутність фізичного контакту між учасниками;
- Тимчасова автономність: функціонування за принципом «одноразового виконавця»;
- Цифрова конспірація: використання ботів для передачі повідомлень, знищення листування;
- Використання анонімних маркетплейсів: Hydra, OMG!, Kraken, YellowRoad тощо;
- Створення підроблених інтернет-магазинів (навіть у поверхневому web), які імітують легальні сервіси доставки.

Криміналістичний аспект дослідження кібернаркокартелів передбачає вивчення їхньої структури, способів здійснення злочинної діяльності, типових слідів і моделей поведінки, а також розробку відповідних методів виявлення, фіксації та документування доказів. Як зазначають П.П. Андрушко та інші дослідники, сучасні картелі можуть існувати в формі децентралізованих злочинних мереж, де окремі ланки не мають прямого зв'язку, а функціонують на основі «протоколів взаємодії» через даркнет-платформи, криптообмінники, анонімайзери (Tor, I2P), PGP-шифрування [3, с. 77].

Типовими елементами кібернаркокартелю є: розробники (створюють і адмініструють цифрові платформи збуту), маркетологи (відповідають за рекламу у месенджерах і соцмережах), кур'єри (організують закладки, поштову доставку), модератори (контролюють взаємодію з клієнтами), «бухгалтери» (проводять фінансові операції через криптовалюту), а також охоронна структура, що може включати ІТ-фахівців, які займаються виявленням можливого стеження або злому каналів зв'язку [4, с. 63]. Така структура дозволяє швидко адаптуватися до змін у кіберпросторі та мінімізувати ризики викриття.

Однією з ключових проблем, з якою стикаються правоохоронні органи, є відсутність безпосередніх зв'язків між учасниками кібернаркокартелю. В умовах повної віртуалізації контактів, більшість учасників знає одне одного виключно за нікнеймами, обмін повідомленнями здійснюється через зашифровані платформи без прив'язки до реальної ідентичності. Унаслідок цього стандартні оперативно-розшукові заходи стають малоефективними, а традиційні методи криміналістичної ідентифікації вимагають перегляду [5, с. 117].

Кібернаркокартелі зазвичай використовують криптовалюти (Bitcoin, Monero, Ethereum) для фінансових операцій. Це створює труднощі при документуванні злочинної діяльності, оскільки криптовалютні транзакції можуть бути анонімними або псевдоанонімними. Водночас застосування технологій блокчейн-аналітики дає змогу частково відстежити походження та переміщення коштів, що відкриває нові можливості для криміналістики. Необхідним є залучення спеціалістів у сфері криптографії, блокчейн-технологій, OSINT та цифрової криміналістики для ефективного розслідування [6, с. 35].

Важливим елементом протидії є здійснення контрольованих закупівель із використанням цифрових платформ. Проте для збереження доказової цінності таких дій потрібно суворо дотримуватися протоколів цифрової фіксації: створення відеофіксації, логування дій, створення цифрових копій за допомогою сертифікованого ПЗ, яке забезпечує незмінність отриманої інформації [7, с. 142]. В іншому випадку, суд може не визнати докази належними і допустимими.

Окремо варто зазначити проблему кваліфікації дій учасників кібернаркокартелів. Часто вони вдаються до використання технологій, що виходять за межі існуючих кримінально-правових конструкцій. Зокрема, дії, пов'язані з адмініструванням сайтів збуту, можуть трактуватись як сприяння у збуті наркотиків, хоча їхня роль є ключовою у структурі злочинного об'єднання. Це вимагає оновлення правових підходів і внесення змін до кримінального законодавства з урахуванням новітніх форм злочинної діяльності у кіберпросторі [1, с. 26].

Також постає питання юрисдикції: багато кібернаркокартелів здійснюють свою діяльність транснаціонально, використовуючи сервери, зареєстровані у юрисдикціях, що не співпрацюють із українськими або європейськими правоохоронними органами. Це ускладнює проведення досудового розслідування та потребує активної міжнародної кооперації, зокрема через механізми Інтерполу, Європолу, а також двосторонніх угод про правову допомогу [3, с. 82].

У цьому контексті доцільним є створення спеціалізованих міжвідомчих підрозділів, які б поєднували можливості Національної поліції, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, прокуратури та фахівців із кібербезпеки. Такі групи мають працювати у форматі постійної аналітичної взаємодії та обміну інформацією з міжнародними партнерами, адже лише координація зусиль дозволить ефективно протидіяти кібернаркокартелям [4, с. 68].

З огляду на викладене, варто наголосити на необхідності адаптації криміналістичних підходів до розслідування злочинів, пов'язаних із кібернаркокартелями. Зокрема, йдеться про розвиток нових методів цифрової експертизи, використання технологій штучного інтелекту для аналізу даних, автоматизовану обробку інформації з відкритих і закритих джерел, прогнозування злочинної поведінки на основі моделювання ризиків [6, с. 39]. Усе це дозволить

правоохоронцям перейти від реактивної до проактивної моделі боротьби з кібернаркозлочинністю.

Особливо небезпечною є їх здатність проникати у соціальні платформи та канали масової комунікації з метою впливу на молодь. Їхня стратегія не обмежується виключно збутом, а охоплює створення культурного середовища толерантності до психоактивних речовин через меми, відеоконтент та навіть цифрові ігри. У цьому контексті йдеться не лише про кримінальне правопорушення, а про глибинну зміну суспільної свідомості.

Варто підкреслити, що кібернаркокартель – це дзеркало змін у структурі організованої злочинності, що засвідчує її здатність до інновацій та трансформації. Відповіддю криміналістики на ці зміни має бути розробка адаптивної методології дослідження, що передбачає гнучке поєднання класичних підходів із новітніми цифровими технологіями, а також формування нової парадигми мислення серед фахівців, які займаються протидією подібним загрозам.

На завершення, кібернаркокартель – є окремим різновидом суб'єкта організованої злочинності, який формально зберігає всі ознаки класичної ОЗГ, проте функціонує у віртуальному середовищі з використанням новітніх технологій, що принципово змінює підходи до його виявлення, кваліфікації та притягнення до відповідальності. Успішна протидія цьому явищу вимагає комплексного підходу, який поєднує криміналістичні, правові, інформаційні та організаційні інструменти.

Перелік використаних джерел:

1. Андрушко, П. П., & Климчук, В. О. *Криміналістика в умовах цифрової трансформації: сучасні виклики*. Київ: 2022, НАВС.
2. Бутко М. В. *Кіберзлочинність і шляхи її подолання в Україні*. Харків: 2021, Право.
3. Europol. *Internet Organized Crime Threat Assessment (IOCTA)*. The Hague: European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, 2023.
4. Костенко О. М. *Правове забезпечення протидії наркозлочинності*. Львів: 2020, ЛьвДУВС.
5. Дьяченко І. В. *Аналіз даркнету: правовий і криміналістичний вимір*. Одеса: 2021, Юридична література.
6. UNODC. *Global Synthetic Drugs Assessment 2023*. Vienna: United Nations Office on Drugs and Crime, 2023.
7. Служба безпеки України. *Аналітичний звіт про кіберзагрози в Україні за 2022–2023 роки*. Київ: 2023, СБУ.